

Profiel werkplekbegeleider 4OLS¹

De werkplekbegeleider binnen 4OLS

De werkplekbegeleider is verantwoordelijk voor de begeleiding van een student bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk. Het betreft activiteiten die betrekking hebben op de eerstelijns ondersteuning van de student op de werkplek. De werkplekbegeleider houdt de schoolopleider op de hoogte van de voortgang van de student.

Eisen

Werkplekbegeleiders zijn minimaal 3 jaar werkzaam als docent, bevoegd om les te geven op de school en in het vak waar zij werkzaam zijn en beschikken over goede coachingsvaardigheden. Zij hebben een erkende training tot werkplekbegeleider gevolgd bij een instituut voor lerarenopleidingen, volgen een training tot werkplekbegeleider bij een instituut voor lerarenopleidingen of gaan deze op korte termijn volgen.

Kerntaken

De werkplekbegeleider vervult de volgende kerntaak binnen 4OLS (gebaseerd op de adviesnotitie Adviescommissie ADEF, 2013):

- het begeleiden van studenten bij het werkplekleren in de dagelijkse praktijk.

Taken

1. De student wegwijs maken in de school en het schoolproces, kennis laten maken met de onderwijsvisie en het didactisch concept.
2. Met de student de wederzijdse verwachtingen duidelijk maken ten aanzien van de begeleiding van het werkplekleren.
3. Zich via de student verdiepen in de stageleerlijn, opdrachten/leerwerktaken, leerdoelen, stage-eisen, het persoonlijk ontwikkelplan / leerwerkplan en relevante verslagen van de student; de student is hiervoor verantwoordelijk.
4. Observeren van lessen van de student en het invullen van lesobservaties.
5. Voeren van begeleidingsgesprekken met de student (wo-studenten: wekelijks, hbo-studenten: tweewekelijks) met aandacht voor:
 - de visie van 4OLS;
 - vakdidactiek (bijv. samen lessen voorbereiden);
 - de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van de leerwerkactiviteiten;
 - coaching op het 'leren leren' van de student (regie student op eigen leerproces) en werken vanuit succes voor de student;
 - de verbinding tussen theorie en praktijk en het geleerde op het instituut en de school;
 - beschermen van de student / nee durven zeggen;
 - zichtbaarheid in de school;
 - actieve deelname aan het schoolproces (zoals vergaderingen, excursies, ouderavonden);
 - breed beroepsbeeld, -opvatting en -ontwikkeling (wat voor docent wil de student worden, past het docentschap bij de student, breedte van het beroep).
6. Organiseren van geschikte, brede leer- en verantwoordelijkheidservaringen en ontwikkelmogelijkheden voor de student binnen en buiten de klas en organiseren van feedback van collega's.
7. Activeren en uitdagen van studenten in hun leerproces en daarbij inzetten van verschillende begeleidingsstijlen (meer of minder coachend of directief) in overleg met de student, passend bij de eigenschappen, ondersteuningsbehoefte en opleidingsfase van de student.

¹ Dit competentieprofiel is grotendeels gebaseerd op het competentieprofiel van de werkplekbegeleider van NOD Haaglanden.

8. Zorg dragen voor het maken van opnames in de klas volgens de afspraken in de Regeling Beeld- en Geluidsopnames, bieden van een veilige context om video-opnames met de student te bespreken en op de juiste wijze te interpreteren.
9. Actief sturen op het leren van elkaar bij duo-stages, monitoren hoe de duo-stage verloopt en indien nodig ondernemen van gepaste actie.
10. Studenten tijdens het werkplekieren voldoende ruimte en gelegenheid bieden om de eigen docentstijl te ontdekken.
11. Fungeren als vraagbaak voor de student, bijvoorbeeld op gebied van (vak)didactiek, vakinhoud, pedagogiek, klassenmanagement en organisatie van de les, zowel praktisch als theoretisch.
12. Fungeren als klankbord, ruimte geven en interesse tonen in het onderzoek van student.
13. Open, eerlijk en constructief feedback geven aan de student, gevraagd en ongevraagd, onder andere op het persoonlijk ontwikkelplan / leerwerkplan van de student.
14. Openstaan voor feedback en bieden van voldoende gelegenheid aan de student om feedback te geven.
15. Voortgang in het leerproces van de student volgen, passend bij de ontwikkelfase van de student (mate van zelfstandigheid, verwachtingen t.a.v. kenniscomponent), signaleren van ondersteuningsbehoeften, leervragen, eventuele stagnatie of andere belemmeringen in het leerproces.
16. Informeren van de schoolopleider/schoolcoördinator en, waar nodig en in overleg, de instituutsopleider over de voortgang van de student, bijvoorbeeld als input voor de beoordeling van de student, zowel gevraagd (op verzoek schoolopleider/schoolcoördinator, bijv. invullen voortgangsformulier) als ongevraagd (bijv. bij eventuele stagnatie of andere belemmeringen in het leerproces van de student).
17. Deelnemen aan tussentijdse beoordelingsgesprekken met de student op de leerwerkplek; indien gewenst aansluiten bij eindbeoordelingsgesprekken (in afstemming met de schoolopleider).
18. Samenwerken met de schoolopleider(s) en andere werkplekbegeleiders.
19. Adviseren van de schoolopleider(s) bij de opleidingsactiviteiten en intervisiebijeenkomsten in het kader van het opleidingsprogramma van 4OLS.
20. Reflecteren en professionaliseren in de rol van werkplekbegeleider.

Competenties

Hieronder worden de competenties van de werkplekbegeleider uitgewerkt volgens de vier bekwaamheidsgebieden van de Velon beroepsstandaard.

1. Opleidingsdidactisch bekwaam

- a. Vormgeven van leerprocessen van (aanstaande) leraren
 - ondersteunt de student bij het doorlopen van het ontwikkelingsproces en het opstellen van het persoonlijk ontwikkelplan (POP) en leerwerkplan als onderdeel van het portfolio
 - vertaalt de ontwikkelbehoeften van studenten/nieuwe docenten naar concrete begeleidings- en opleidingsactiviteiten in het 4OLS-opleidingsprogramma
 - stimuleert en ondersteunt studenten om les te geven conform de onderwijsvisie en het didactisch concept van de school
- b. Voorbeeldmatig opleiden
 - zet zijn eigen functioneren voorbeeldmatig in, biedt de student/nieuwe docent gelegenheid zijn lessen te observeren en expliciteert, onderbouwt en verantwoordt zijn (opleidings)didactische keuzes
 - durft eigen observaties en interpretaties ter discussie te stellen, maakt eigen handelen bespreekbaar
- c. Bevorderen van de wisselwerking tussen theorie en praktijk

- draagt kennis en ervaring over, fungeert als vraagbaak op vakdidactisch gebied en wijst studenten/nieuwe docenten op relevante vakliteratuur
 - daagt studenten/nieuwe docenten uit om een koppeling te maken tussen praktijk en theorie
 - spreekt studenten/nieuwe docenten aan op concreet waarneembaar gedrag, gebruikt reflectie als effectief middel in de begeleiding en legt verbinding tussen praktijk en theorie
- d. Beoordelen van de ontwikkeling van (aanstaande) leraren
- informeert de schoolopleider/schoolcoördinator en, waar nodig en in overleg, de instituutopleider over de voortgang van de student, zowel gevraagd als ongevraagd

2. Agogisch bekwaam

- a. Interpersoonlijk handelen
- stelt in de begeleiding de student centraal en doet recht aan diens ontwikkelingsproces
 - stimuleert en motiveert de student/nieuwe docent, biedt stapsgewijs meer ruimte voor zelfstandigheid en verantwoordelijkheid
- b. Omgaan met diversiteit
- stemt zijn manier van begeleiden af op de behoefte en de leerstijl van de student/nieuwe docent
- c. Begeleiden van de ontwikkeling van beroepsidentiteit
- laat de student/nieuwe docent zelfstandig problemen oplossen, denkt mee maar neemt de verantwoordelijkheid niet over
 - biedt studenten/nieuwe docenten de ruimte om een eigen stijl te ontwikkelen

3. Organisatorisch en beleidsmatig bekwaam

- a. Vormgeven aan samen opleiden
- informeert de schoolopleider en/of instituutopleider over de ontwikkeling van student/nieuwe docent, signaleert tijdig knelpunten in de ontwikkeling en benoemt deze
- b. Werken in een multidisciplinair team
- onderhoudt contacten met instituutbegeleiders, schoolopleiders en collega-werkplekbegeleiders binnen de opleidingsschool

4. Ontwikkelingsbekwaam

- a. Reflectie
- kwalificeert zichzelf als een voortdurend lerende en reflecterende begeleider
 - herkent en erkent eigen kwaliteiten en mogelijkheden en houdt ze op peil
 - neemt actief deel aan (intervisie)bijeenkomsten voor werkplekbegeleiders op de eigen school
- b. Onderzoekend handelen
- toont een kritische en onderzoekende houding ten aanzien van het opleiden van studenten/nieuwe docenten en probeert zijn werkwijze voortdurend te verbeteren
- c. Onderhouden van de eigen professionaliteit
- informeert zich via de schoolcoördinator over (ontwikkelingen in) het opleiden van leraren en woont relevante bijeenkomsten bij (intern en extern)